

danste Skuespilleres Privilegium findes den Bestemmelse, at Arnolds Privilegium skal bestaa i 15 Aar og i Tilfælde af hans Død tilfalde hans Arvinger. Man gav de danske Skuespillere kun den nødtørftige Tilladelse til at spille Komædie, som de havde Trang til, for at der overhovedet kunde komme dansk Skuespil i Gang i Kjøbenhavn, og det viste sig, at der fra Regjeringens Side var saa liden Vlyst til at opretholde dansk Komædie, at den kort Tid efter tillod baade tydske og italienske Trupper at optræde i Kjøbenhavn uden Hensyn til Privilegiets Ord, der bestemte, at „kun i dette Hus“ skulde det være tilladt at opføre tydsk og fransk Komædie. Først gjorde man det saaledes, at der oprettedes et særligt Theater, et Hoftheater, hvor der blev pillet til Hoffets Fornøielse paa tydsk og fransk. Senere indrettede man det saaledes, at man tillod de danske Skuespillere at engagere en fransk Trup, og det endte med, at der optraadte paa det danske Skuespilhus: italienske Operister, franske Skuespillere og Dandsere af alle Nationaliteter. Det gik saa vidt, især da Administrationen ikke var ihynderlig omhyggelig for Kunsten eller gjorde noget Forsøg paa at vaage over den, at man engagerede Vinedandere, Akrobater, alle Slags Artister og Folk, som fremstillede levende Billeder o. s. v., saa at man i Virkeligheden gjorde det danske Skuespilhus til det, man nu for Tiden vilde kalde et Varietè-Theater i Kjøbenhavn. Større kunstnerisk Omhu havde man altsaa ikke fra de Styrendes Side den Gang med det saakaldte danske Nationaltheater. Men altsaa i Slutningen af Aarhundredet var det fgl. Theater i Virkeligheden blevet det eneste Sted i Kjøbenhavn, hvor man opførte Skuespil, af hvad Art det nu end var. Forfatternes Stilling var saaledes og maatte være saaledes, at de kun havde dette eneste Sted, hvor de kunde gaa hen med deres Skuespil. Kun der kunde de vente at faae disse opførte, og hvis de ikke kunde faae deres Skuespil opførte paa det fgl. Theater, havde de ikke nogetjomhøist andet Sted, hvor de kunne henvende sig. Folgen deraf var, at Eiendomsrettens Begreb ikke kom frem i disse Spørgsmaal, fordi Forfatterne ikke havde Brug for deres Eiendomsret paa anden Maade, og der var da ikke Noget, som tænkte paa at reise Strid derom. Det kunde først komme frem, da man i 1848 tillod, at der oprettedes et Privattheater i Kjøbenhavn. Nu vil man kunne forstaa, at naar man oprettede et saadant, maatte det blive en fuldkommen Maadesag. Privilegiet gik ud fra, at der ikke maatte spilles Komædie andet Sted end paa det fgl. Theater, og naar man tillod at

opføre Skuespil andet Steds end der, kunde man i Bevillingen sætte en hvilkenjomhøist Begrænsning man vilde, for det var en Maade. Der var hverken Rettsregler eller Love, der kunde gjøres gjældende, man maatte holde sig til, hvad Regjeringen, det vil sige Ministeriet, maatte bestemme i saa Henseende, og man satte da ogsaa allehaande Begrænsninger ind. Man begrænsede Bevillingen paa 3 Maader, dels med Hensyn til Tiden, dels med Hensyn til Stedet og dels endelig med Hensyn til det Repertoire, man tillod det nye Theater at spille. Alle de Theaterbevillinger, der i Diebliffet gives, ere begrænsede i Tid, de gjælde for visse Aaremaal, en Enkelt endog kun for visse Maaneder. Tre af dem ere begrænsede til at spille i en vis Bygning, og Alle ere de begrænsede med Hensyn til Repertoiret. Man var ganske Herre over, hvorledes man vilde stille sig overfor denne Sag, idet man kunde træffe en hvilkenjomhøist Bestemmelse, som man fandt for godt. Man traf da ogsaa saa mange Bestemmelser, som man ansaa for fornødent, til ikke at gjøre Bevillingen, som man mente, skadelig for det fgl. Theater. Jeg skal tillade mig at nævne disse Bevillinger og de Indskrænkninger, som knyttede sig til dem. Jeg tror, at det ikke er uden Interesse at se, hvorledes man fra de Styrendes Side regjerede administrativt herhjemme paa dette Punkt. Den første Bevilling, der blev givet her i Kjøbenhavn, var Kasino. Den er fra 1842, men er senere bleven fornyet 1877, og den udløber den 16de Oktober 1898. Bevillingen er bleven given Aktieselskabet „Kasino“ og giver det Ret til i det Selskabet tilhørende Lokale at lade opføre Lystspil, Folkekomædier, Vaudeviller og Operetter. Til disse 4 Kunstarter begrænses foreløbig Bevillingen, og saa staar der endvidere, at den gives paa følgende Vilkaar: „At Forestillingerne strengt holdes indenfor de ovennævnte Kunstarter, og at der ikke ved Valget af Stykker gjøres noget Indgreb i det fgl. Theaters Repertoire, saaledes at det heller ikke skal være tilladt i omarbejdet Form med Udelabelser eller Tilfætninger eller i nye Oversættelser at lade opføre noget til det fgl. Theaters Repertoire hørende Stykke, til hvis Opførelse der ikke findes Hjemmel i Lov af 29de December 1857, § 19.“ Denne Lovbestemmelse skal jeg komme tilbage til senere. Det bestemmes saaledes, at Aktieselskabet ikke har Refurs til Domstolene med Hensyn til denne Bestemmelser Fortolkning; det er Kultusministeren, der afgjør, hvad der skal kaldes Indgreb i det fgl. Theaters Repertoire. Med Hensyn til alle andre Spørgsmaal er der iøvrigt heller ikke Refurs til